

О. В. Добровольська,
д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4159-8446>
О. А. Водолазська,
к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7858-7118>
С. І. Грицюк,
магістрант кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1488-5690>

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.19-20.47

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

O. Dobrovolska,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Finance,
Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economics University, Dnipro
O. Vodolazska,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economics University, Dnipro
S. Hrytsiuk,
Master's student of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Dnipro State Agrarian and Economics University, Dnipro

FORMATION OF THE SYSTEM OF STRATEGIC GOALS OF FINANCIAL ACTIVITY OF THE ENTERPRISE

У статті обгрунтовано актуальність поняття фінансової стратегії, описано чинники, що впливають на фінансову діяльність підприємства. Проаналізовано визначення фінансової стратегії у працях різних авторів, обрано та уточнено найбільш повне визначення. Охарактеризовано основні завдання фінансової стратегії як складової загальноекономічної стратегії підприємства. Представлено головну мету фінансової стратегії, що базується на критерії "збільшення вартості підприємства". Описано етапи формування та обгрунтовано необхідність вибору ефективною фінансовою стратегією відповідно до специфічних особливостей діяльності підприємства. Акцентовано увагу на важливості формування стратегічних цілей підприємства. Доведено, що для фінансової діяльності підприємства стратегічними цілями є кількісні параметри його перспективного фінансового положення. На основі проведених досліджень визначено основні вигоди до системи стратегічних фінансових цілей підприємства.

The article substantiates the relevance of the concept of financial strategy, describes the factors influencing the financial activity of the enterprise. The definition of financial strategy in the works of different authors is analyzed, the most complete interpretation is selected and clarified. It is determined that the main purpose of forming the financial strategy of the enterprise is its sufficient provision with the necessary financial resources. The main tasks of the financial strategy as a

component of the general economic strategy of the enterprise are characterized. Attention is paid to the aspects of financial activity that should be reflected in the system of strategic goals. The presented approach will allow focusing attention when developing a financial strategy not so much on increasing the volume of financial resources as on achieving the financial stability of the enterprise in the long term. The main goal of the financial strategy based on the criterion of "increasing the value of the enterprise" is presented. In this regard, it is noted that the growth of enterprise value occurs subject to the achievement of a whole range of goals, which should be taken into account when developing a financial strategy. In general, it is noted that the value of the enterprise can undoubtedly be considered an important indicator of assessing the effectiveness of the financial strategy of the enterprise. The stages of formation are described and the necessity of choosing an effective financial strategy in accordance with the specific features of the enterprise is substantiated. Attention is focused on the importance of forming the strategic goals of the enterprise. It is proved that for the financial activity of the enterprise the strategic goals are the quantitative parameters of its prospective financial position. It is emphasized that for the developed strategic financial goals of the enterprise, target strategic standards should be drawn up. Such formalization of strategic goals will allow to control and coordinate the efficiency of implementation of the developed financial strategy of the enterprise. On the basis of the conducted research, the basic requirements for the system of strategic financial goals of the enterprise are determined.

*Ключові слова: фінансова стратегія підприємства, стратегічна мета, цільові стратегічні нормативи.
Key words: financial strategy of the enterprise, strategic goal, target strategic standards.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Свідоме перспективне управління фінансовою діяльністю стає на сьогодні визначальною умовою функціонування та розвитку підприємств у ринковій економіці. Не можна обмежуватися тим, що фінансова діяльність повинна спрямовуватися лише на задоволення поточних фінансових потреб (формування оборотних та оновлення необоротних активів, їхній приріст у залежності від зміни обсягів господарської діяльності тощо). Стратегічне бачення керівництвом процесів формування та розподілу фінансових ресурсів дозволяє підприємствам краще адаптуватися до мінливих умов зовнішнього фінансового середовища. Отже, фінансова стратегія постає у світлі необхідної умови щодо стійкого розвитку сучасного підприємства. Для ефективного задіяння цього інструменту управління важливою стає розробка системи стратегічних цілей, що є основою стратегії фінансової діяльності підприємства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретико-практичні аспекти стратегічного фінансового управління висвітлюють у своїх працях багато науковців-економістів, а саме: Бланк І.О., Вініченко І.І., Воронкова Т.С., Домбровська С.О., Матвійчук В.І., Роганова Г.О., Романишин, В.О., Тимоць М.В., Чиж Л.П., Халатур С.М. та інші. Але питанням ґрунтовної розробки системи стратегічних цілей, на нашу думку, слід приділити більше уваги. Особливих розвідок потребує саме цей аспект стратегічного планування фінансової діяльності підприємства, бо формалізація цілей дозволяє більш ефективно проводити контрольні та координаційні заходи при реалізації фінансових стратегій.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті постає розробка методичних підходів до формування системи цільових стратегічних нормативів при розробці стратегії фінансової діяльності підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Фінансова стратегія дає можливість розвивати підприємство завдяки своєчасній адаптації його діяльності до майбутніх змін. У зв'язку з цим, великого значення набуває необхідність уточнення поняття фінансової стратегії та розгляд найбільш важливих його аспектів.

В економічній літературі місце і роль фінансової стратегії оцінюються неоднозначно. Так, Бланк І.О. використовує функціональний методичний підхід при визначенні значення фінансової стратегії для розвитку підприємства, тобто фінансова стратегія розглядається як одна зі складових у стратегічному наборі різних видів стратегій підприємства [1]. Романишин В.О. та Бернацька А.О. у своєму дослідженні розвивають концепцію сталого розвитку суб'єкта господарювання, яка ґрунтується на відстеженні кількісних й якісних значень певних параметрів. Вплив фінансової стратегії на сталий розвиток підприємства має полягати у збалансованому та адекватному уявленні про економічні, екологічні, соціальні та фінансові показники, позитивна зміна яких — результат вивіренних, фінансових стратегічних рішень [11]. У роботі [18] колектив авторів розглядає сутність і мету розроблення фінансової стратегії з точки зору інноваційної активності підприємства. На їхню думку, фінансова стратегія представляється системою управлінських рішень, сфокусованих на збільшенні інноваційної активності компанії, що формують

стійку перевагу компанії перед конкурентами, які передбачають структурні зміни у фінансовій сфері та переводять компанію на якісно новий щабель розвитку [18]. У дослідженні Тимоць М.В. та Борович О.В. робиться спроба створити універсальний методологічний підхід до розроблення фінансової стратегії. Автори доходять висновку, що фінансова стратегія — це план дій, пов'язаний з ризиком і невизначеністю, метою якого є ефективний розвиток підприємства в рамках сформованої місії, довгострокових фінансових цілей, що являє собою фінансування шляхом формування, координації, розподілу та використання фінансових ресурсів компанії [12].

На наш погляд, фінансова стратегія являє собою систему формування та реалізації довгострокових цілей підприємства шляхом ефективного залучення та використання фінансових ресурсів, що дають змогу забезпечити фінансову діяльність підприємства, координацію грошових потоків на основі врахування змін факторів внутрішнього і зовнішнього середовища. Це визначення показує пріоритетну роль фінансової стратегії серед різновидів функціональних стратегій, її взаємозв'язок із довгостроковими цілями підприємства, ефективну роботу з їх досягнення та розробки альтернативних рішень щодо використання фінансових ресурсів у разі сильних змін умов зовнішнього середовища.

Основною метою формування фінансової стратегії підприємства виступає його достатнє забезпечення необхідними фінансовими ресурсами [6, 17]. Таким чином, фінансова стратегія підприємства забезпечує:

- формування необхідного рівня фінансових ресурсів і стратегічне управління ними;
 - визначення важливих напрямів діяльності підприємства та зосередження на їх здійсненні заходів із використанням резервів підприємства;
 - поетапне досягнення визначених завдань;
 - відповідність напрямів фінансової діяльності підприємства його економічному становищу і можливостям;
 - здійснення об'єктивного обліку фінансово-економічного стану підприємства в поточному місяці, кварталі, році;
 - формування необхідних стратегічних резервів;
 - визначення економічних і фінансових можливостей даного підприємства та його основних конкурентів.
- Завданнями фінансової стратегії підприємства виступають:
- вивчення основних законів і характеру управління фінансами на підприємстві;
 - вироблення основних умов щодо підготовки різних варіантів з формування фінансових ресурсів підприємства та напрямів роботи фінансових менеджерів у період кризового або нестійкого фінансового стану [13];
 - формування взаємовідносин з позицій фінансів з основними покупцями і постачальниками, кредитними установами, податковими органами або бюджетами;
 - визначення резервів і формування ресурсів підприємства для більш раціонального використання наявних потужностей, основних і оборотних коштів;
 - забезпечення діяльності підприємства необхідними фінансовими ресурсами;

— проведення заходів щодо ефективного вкладення тимчасово вільних грошових коштів підприємства з метою отримання максимально можливого рівня прибутку;

— знаходження способів здійснення ефективної фінансової стратегії щодо використання фінансових можливостей, розробка нових видів продукції [3];

— формування фінансових стратегічних поглядів щодо потенційних конкурентів, їхніх фінансових, виробничих та економічних можливостей;

— вироблення і провадження заходів щодо забезпечення необхідного рівня фінансової стійкості [6];

— визначення способів виходу із поточної кризової ситуації, застосування методів з управління кадрами підприємства при нестійкому фінансовому стані.

Найбільшу увагу під час розбудови фінансової стратегії слід приділяти повноті визначення грошових доходів, проведенню мобілізації внутрішніх резервів підприємства, максимально можливому скороченню собівартості продукції, ефективному розподілу та використанню чистого прибутку, визначенню необхідного обсягу оборотного капіталу, більш раціональному використанню оборотного капіталу підприємства [4, 8]. Фінансова стратегія виробляється з урахуванням ризиків неплатежів, стрибків рівня інфляції та інших форс-мажорних обставин. Дана стратегія повинна бути повністю у відповідності з виробничими завданнями, в результаті необхідності її потрібно коригувати і змінювати. Здійснення контролю за виконанням фінансової стратегії перевіряє необхідний обсяг надходжень доходів, раціональне й економічне їх використання. Добре проведений фінансовий контроль дає можливість визначати внутрішні резерви, збільшувати рівень рентабельності діяльності підприємства, збільшувати грошові надходження.

Також важливим фактором, що визначає результат розроблення фінансової стратегії, є стадії життєвого циклу підприємства. Відповідно до цього циклу, підприємство за час свого існування проходить низку послідовних стадій — від зародження до виходу з ринку. На кожній зі стадій підприємство характеризується деякими параметрами, що показують його стан на даний момент і перспективи розвитку в майбутньому. Усім стадіям життєвого циклу відповідають свої особливості формування та використання фінансових ресурсів, рівень інноваційної активності та інвестиційної привабливості.

Мета фінансової стратегії зазвичай збігається з метою діяльності підприємства і досягається за рахунок вирішення поставлених перед фінансовою стратегією завдань.

Сьогодні загальноприйнятим підходом до визначення мети діяльності підприємства з точки зору власників є максимізація його вартості. Добробут власників підприємства може збільшуватися за рахунок виплати підприємством дивідендів та/або збільшення вартості вкладеного в підприємства капіталу.

Дохід у вигляді дивідендів зазвичай становить дуже незначну суму, тоді як зростання вартості підприємства збільшує вкладений акціонерами капітал у кілька разів.

Необхідно зазначити, що зростання вартості підприємства відбувається за умови досягнення дуже широкого спектра цілей, які включають у себе:

- зростання прибутковості підприємства і стабільність виплати дивідендів (доходів) акціонерів;

- оптимізація витрат;
- зростання частки ринку, збільшення темпів зростання продажів;
- поліпшення показників оборотності капіталу, ліквідності, платоспроможності підприємства;
- розвинена й ефективна політика в галузі персоналу підприємства;
- ефективна політика мотивації менеджерів підприємства;
- ефективна екологічна політика;
- ефективна антикорупційна політика.

Отже, критерій "збільшення вартості підприємства" можна використовувати як оцінку ефективності діяльності підприємства та його фінансової стратегії. Вибір визначено такими аргументами:

- зростання капіталізації відповідає очікуванням власників (акціонерів) — головних суб'єктів у системі економічних інтересів і відповідає принциповим інтересам стейкхолдерів;
- позитивна динаміка показника характеризує не тільки зростання фінансового потенціалу, а й відображає факт зовнішнього визнання наявності нематеріальних активів, що перетворюються на вирішальний фактор інноваційного розвитку підприємства в довгостроковій перспективі;
- показник інтегрує в єдиний комплекс різні цілі та завдання окремих структурних підрозділів і функціональних служб підприємства, даючи змогу забезпечити єдину спрямованість і координацію їхніх дій, забезпечуючи ефективність підприємства і може бути метою фінансової стратегії підприємства.

Таким чином, вартість підприємства є узагальнюючим показником, що поєднує в собі різні завдання діяльності підприємства (збільшення прибутку, гармонізація відносин тощо), який може використовуватися для оцінки ефективності фінансової стратегії підприємства.

Формування цілей стратегічного управління фінансовою діяльністю підприємства має базуватися на плюралістичному (багатоцільовому) підході, що передбачає виділення великої кількості цілей, які рівнозначні за значенням при ієрархічній класифікації. Цього вимагає багатоаспектність соціально-економічних і виробничо-господарських проблем, динамічність зміни ринкової ситуації, в якій здійснюється фінансова діяльність підприємств [5].

Якщо розглядати фінансову стратегію підприємства саме з точки зору стратегічного управління фінансовою діяльністю, то слід врахувати те, що фінансова діяльність — це фінансово-господарські операції, результатом яких є зміна у складі та структурі капіталу підприємства. Тому стратегічні цілі підприємства в рамках такої стратегії мають бути спрямовані не стільки на збільшення обсягів фінансування, скільки на досягнен-

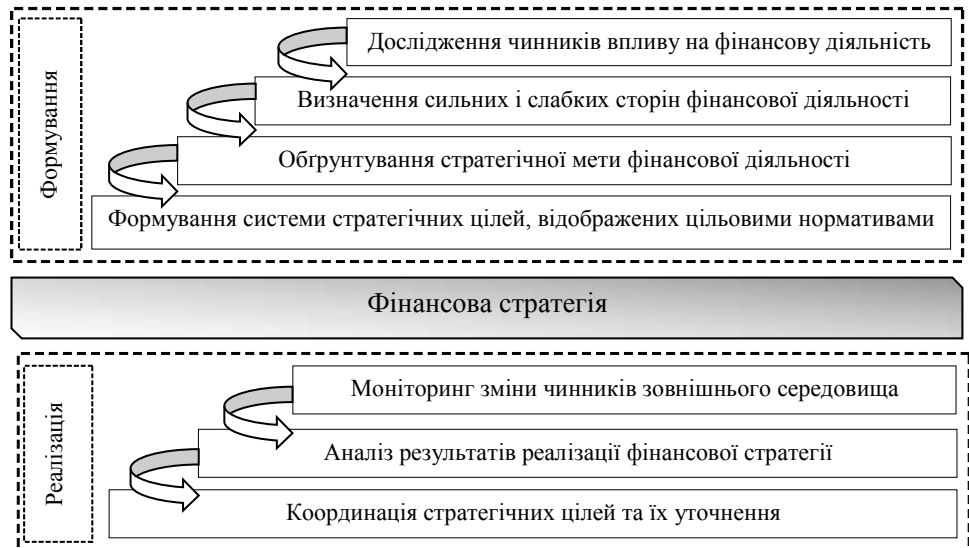

Рис. 1. Система стратегічних цілей у формуванні та реалізації фінансової стратегії підприємства

Джерело: сформовано авторами на основі [1; 9; 14].

ня фінансової стійкості у довгостроковій перспективі [9]. На нашу думку, таке розуміння фінансової стратегії дозволяє більш глибоко формалізувати постановку цілей стратегічного управління фінансами підприємства.

Беззаперечним є те, що фінансова стратегія підприємства має цільовий характер, а отже вимагає обґрунтування параметрів, які окреслюють стратегічні цілі. Саме чітко визначені стратегічні цілі стають засобом підвищення ефективності фінансової діяльності у майбутні періоди, створюють відповідні можливості щодо її координації та контролю. Все це дозволяє обґрунтовувати фінансові рішення в межах управління розвитком підприємства.

Отже, для фінансової діяльності підприємства стратегічними цілями слід вважати кількісні параметри його перспективного фінансового положення, які дозволятимуть спрямовувати поточну фінансову діяльність та оцінювати її результати, орієнтуючись на довгострокову перспективу.

На етапі визначення стратегічних фінансових цілей підприємства розробляються цілі, за допомогою яких підприємство має досягти кращого ринкового становища. Необхідно виокремити ті напрями фінансового розвитку, де максимально повно використовуються сильні сторони та можливості підприємства і максимально знижено вплив загроз з боку зовнішнього середовища. На цьому етапі вибирається стратегія, здатна забезпечити створення необхідного обсягу фінансових ресурсів, допустимий рівень ризиків у результаті діяльності підприємства, грамотну інноваційну та інвестиційну політику (рис. 1).

В свою чергу, для розроблених стратегічних фінансових цілей підприємства мають бути складені цільові стратегічні нормативи. Для цього обирається моделювання фінансової діяльності, за допомогою якого аналізується сумісність показників, взаємозв'язок їхніх рівнів, уточнюється ймовірність досягнення цілей підприємства. На цьому етапі обирають найбільш підходящу фінансову стратегію, здатну привести до досягнення стратегічних цілей [14].

При формуванні стратегічних фінансових цілей, як показує дослідження теоретичних положень з цього питання [1, 2], необхідно дотримуватися таких основних вимог:

- підпорядкованість головній меті функціонування підприємства, оскільки стратегічні цілі фінансової (як і інших) видів діяльності мають базуватися на головній меті функціонування підприємства, відображеній у його місії;

- орієнтація на високий результат фінансової діяльності, що виражається в прагненні фінансових менеджерів до їхнього досягнення, і забезпечується найбільш повним використанням фінансового потенціалу підприємства;

- реальність (досяжність), що зумовлено свідомим обмеженням формованих фінансових цілей за критерієм реальної досяжності з урахуванням чинників зовнішнього фінансового середовища і внутрішнього фінансового потенціалу;

- вимірність, тобто вираження кожної із формованих стратегічних цілей у конкретних показниках;

- однозначність трактування, що забезпечується чітким встановленням стратегічного періоду, диференціацією за різними об'єктами стратегічного управління, порівнянню системою одиниць виміру;

- наукова обґрунтованість, тобто формування стратегічних цілей з урахуванням об'єктивних економічних законів, використання сучасного методологічного апарату, реальної оцінки окремих результатів діяльності, визначення системи взаємозв'язку та взаємозалежності окремих цілей;

- взаємообумовленість стратегічних цілей, що виражається в такій структуризації цілей, щоб реалізація однієї з них, забезпечувала успішну реалізацію інших. Для чого доцільно ранжувати всі стратегічні цілі за рівнем їхньої пріоритетності;

- гнучкість стратегічних фінансових цілей або окремих кількісних параметрів кожної з них під впливом чинників зовнішнього та внутрішнього середовища.

При формуванні стратегічних цілей постає питання врахування різноманітних впливів зовнішнього та внутрішнього фінансового середовища, що фактично визначаються як об'єктивні чинники. Але унікальність кожної фінансової стратегії в частині обраних цілей також проявляється через суб'єктивні впливи, що пов'язуються із особистими інтересами власників і фінансових менеджерів, їхньою життєвою філософією та схильністю до ризиків.

Найважливішою складовою частиною фінансової стратегії виступає формування внутрішніх нормативів, за допомогою яких формуються, наприклад, основні шляхи розподілу прибутку підприємства, встановлюються обмеження показників ліквідності, гранична величина співвідношень вартості власного і позикового капіталу, рівень кредиторської та дебіторської заборгованості, що застосовуються в практичній діяльності сучасних підприємств [15, 16].

Охоплюючи всю сукупну діяльність підприємства, фінансова стратегія підприємства формує заходи щодо оптимізації основних та оборотних коштів, проводить більш ефективне управління капіталом, оптимізацію оподаткування, вироблення більш ефективних напрямів щодо розподілу та використання прибутку, здійснення

безготівкових розрахунків, проведення політики в галузі управління цінними паперами. Ці напрями фінансової діяльності підприємства формують об'єкти її фінансової стратегії. Об'єктами з розроблення та здійснення фінансової стратегії підприємства виступають сукупні доходи і надходження коштів, витрати і виплати грошових коштів, взаємовідносини з податковими органами, бюджетними та позабюджетними фондами, взаємовідносини в галузі кредитування.

Беручи до уваги фінансові можливості підприємства, об'єктивно проводячи оцінку зовнішніх і внутрішніх чинників його функціонування, фінансова стратегія дає змогу забезпечити ефективний рівень відповідності економічних і фінансових можливостей підприємства до поточних умов, які мають місце на ринку. Без урахування цих факторів у формуванні фінансової стратегії підприємство може стати банкрутом.

Ефективність фінансової стратегії підприємства проявляється через взаємне врівноваження теорії та практики застосування фінансової стратегії, за повної відповідності фінансових стратегічних цілей існуванню реальної економічної та фінансової спроможності підприємства, за чіткої централізації фінансового стратегічного управління, за гнучкості методів його використання, спираючись при цьому на зміни фінансово-економічної ситуації на ринку.

Пропозиції щодо формування фінансової стратегії підприємства виробляються на підставі зроблених висновків, які отримані на підставі отриманих результатів фінансового аналізу [7; 10], Пропозиції можуть бути сформовані за об'єктами і складати генеральну фінансову стратегію підприємства в декількох варіантах за обов'язкового кількісного оцінювання пропозицій і проведення оцінки рівня впливу пропозицій на статті бухгалтерського балансу та звіту про фінансові результати. За кожним варіантом створення фінансової стратегії формується прогностичний баланс і звіт про фінансові результати за умови врахування проведення кількісної та якісної оцінки пропозицій, що входять до фінансової стратегії.

Залежно від наявності зовнішніх умов, реалізації певного варіанта формування генеральної фінансової стратегії щокварталу створюється оперативна фінансова стратегія за умови врахування фінансових показників, які були досягнуті в попередньому періоді (місяці, кварталі). За необхідності вирішення для підприємства назрілої конкретної фінансової задачі формується стратегія з досягнення приватних цілей на місяць, квартал, рік.

У фінансовій стратегії проводиться планування найважливіших характеристик фінансового стану підприємства — рівня ліквідності, кредитоспроможності, можливості банкрутства, а також коефіцієнтів фінансових результатів. Для отримання максимальної ефективності під час формування фінансової стратегії необхідне дотримання певної послідовності дій.

Процес розроблення фінансової стратегії розпочинається з підготовчого етапу, на якому проводять фінансовий аналіз діяльності даного підприємства, здійснення прогнозування зовнішнього економічного середовища, формування перспективної програми з розвитку діяльності підприємства з урахуванням очікуваних надходжень і витрачання фінансових ресурсів. На

підставі проведеної оцінки за отриманими результатами фінансового аналізу діяльності за звітний період часу фінансової ситуації, що склалася на підприємстві, за умови врахування можливих змін зовнішнього середовища, напрямів розвитку діяльності підприємства, одержання необхідного рівня фінансових коштів створюється мета фінансового планування — це стратегічна мета фінансової стратегії підприємства.

Далі відбувається формування основних критеріїв удосконалення фінансового стану підприємства на плановий проміжок часу, створюються кілька варіантів пропозицій до формування фінансової стратегії підприємства, надалі здійснюється кількісна та якісна оцінка даних пропозицій, у підсумку робиться добір основних пропозицій, що відповідають досягненню основного критерію удосконалення фінансового стану даного підприємства.

Таким чином, особливу увагу під час формування фінансової стратегії необхідно приділяти обґрунтуванню суми фінансових ресурсів, структури їхнього формування та напряму їхніх витрат для визначення завдань і цілей, що пов'язані з прогнозуванням змін за обсягом виробництва та продажу продукції. Фінансова стратегія дає можливість передбачити збільшення обсягів виробництва для отримання більш високого економічного ефекту. Створення раціональної фінансової стратегії необхідно проводити на підставі оцінки реальних потреб, можливості щодо акумулювання власного капіталу, а також щодо залучення позикових джерел.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, фінансова стратегія має бути узгодженою з усіма напрямками діяльності підприємства і утворювати з ними єдиний механізм, спрямований на досягнення стратегічних цілей підприємства. Формування ефективної фінансової стратегії дає можливість підприємству знижувати негативний вплив зовнішнього середовища на господарську діяльність підприємства, сформувати взаємозв'язок стратегічного, тактичного та оперативного управління господарською діяльністю підприємства, дає можливість ефективно управляти фінансовими ресурсами, використовувати інноваційний потенціал, інвестиційні можливості та знаходити переваги й недоліки у фінансовій діяльності підприємства, порівнювати становище підприємства з конкурентами. Вибір фінансової стратегії підприємства є пріоритетним завданням і актуальною проблемою, пов'язаною з важливістю прийняття грамотних управлінських рішень.

Найважливішою проблемою на сучасному етапі розвитку теорії стратегічного управління фінансовими ресурсами підприємства є визначення методики та набору цільових показників, на основі яких можливо коректно сформулювати та реалізувати фінансову стратегію. Цільові показники мають гранично об'єктивно характеризувати якість управління фінансами за конкретний період функціонування підприємства.

Література:

1. Бланк И.А. Финансовая стратегия предприятия. Киев, Эльга, Ника-центр, 2004. 720 с.

2. Бруслиновська І.В., Матвійчук В.І. Теоретичні аспекти формування фінансової стратегії підприємства. Економіка і організація управління. 2018. № 3. С. 100—111.

3. Водолазська О.А. Організаційно-економічні інструменти стимулювання інноваційного розвитку підприємств. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 46. Ч.1. С. 77—82.

4. Водолазська О.А., Петренко К.О. Грошові потоки підприємства: принципи та методи управління. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. № 6 (23). С. 593—598. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/23_2019/90.pdf

5. Воронкова Т.Є. Фінансова стратегія в системі управління підприємством. Ефективна економіка. 2017. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5910>

6. Добровольська О.В., Басовська О.С. Формування методики факторного аналізу та показників фінансової стійкості в системі стратегічного управління підприємством. Агросвіт. 2011. № 11. С. 39—42. URL: <http://www.agrosvit.info/index.php?op=1&z=639&i=8>

7. Добровольська О.В., Кравченко М.В., Даніленко О.В. Фінансова звітність як елемент системи управління підприємством. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/78>

8. Добровольська О.В., Якимчук Ю.М. Формування системи фінансового менеджменту оборотних активів сільськогосподарського підприємства. Ефективна економіка. 2021. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9561>

9. Домбровська С.О. Стратегічні орієнтири управління структурою капіталу підприємства. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2018. № 4. С. 113—119.

10. Роганова Г.О., Ярина В.В. Визначення фінансової стратегії підприємства кондитерської промисловості в рамках аналізу його фінансової стійкості. Бізнес Інформ. 2021. № 2. С. 286—292.

11. Романишин В.О., Бернацька А.О. Фінансова стратегія та її роль у забезпеченні стійкого розвитку підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 2. С. 54—62.

12. Тимоць М.В., Борович О.В. Концептуальні підходи до формування фінансової стратегії підприємства. Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка. 2019. Вип. 809. С. 34—38.

13. Ясинська Д.В., Добровольська О.В. Сучасна парадигма діагностики фінансового стану підприємства в період кризи. Економічний простір. 2021. № 166. С. 81—84. URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/817>

14. Chiz L., Khotyeyeva N., Zadorozhna N. The basis of port enterprise financial strategy. Technology audit and production reserves. 2019. № 5/4 (49). Pp. 18—25. URL: <http://journals.uran.ua/tarp/article/view/181144/182251>

15. Katan L., Dobrovolska O., Espejo J. M. R. Structural modeling of the financial support for the Ukrainian agrarian sector. Investment management and financial innovations. 2018. 15 (3), 199—211. URL: <https://www.businesspers->

pectives.org/index.php/journals/investment-management-and-financial-innovations/issue-290/structural-modeling-of-the-financial-support-for-the-ukrainian-agrarian-sector

16. Khalatur S., Vinichenko I., Volovyk D. Development of modern business processes and outsourcing activities. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2021. № 7 (3). Pp. 195—202. URL: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-3-195-202>

17. Kolesnik Y., Dobrovolska O., Malyuta I., Petrova A. and Shulyak S. The investment model of fixed assets renovation in the agricultural industry: case of Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*. 2019. № 16 (4). P. 229—239. URL: <https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/investment-management-and-financial-innovations/issue-334/the-investment-model-of-fixed-assets-renovation-in-the-agricultural-industry-case-of-ukraine>

18. Vinichenko I.I., Honcharenko O.V., Khalatur S.M., Sitkovska A.O., Prus Y.O., Korchahina V.H. Innovation-investment platform of complex ensuring the economic security of enterprises of agrarian industry. *Rivista di studi sulla sostenibilita*. 2020. 2 suppl., pp. 73-79. URL: <https://www.francoangeli.it/riviste/SchedaRivista.aspx?IDArticolo=68047&Tipo=Articolo%20PDF&idRivista=168>

References:

1. Blank, I.A. (2004), *Fynansovaia stratehiya predpriatya* [Financial strategy of the enterprise], Nika Centr, Kyiv, Ukraine.

2. Bruslynovska, I.V. and Matviichuk, V.I. (2018), "Theoretical aspects of forming the company's financial strategy", *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, vol. 3, pp. 100—111.

3. Vodolazska, O.A. (2019), "Organizational and economic tools for stimulating the innovative development of enterprises", *Prychornomorski ekonomichni studii*, vol. 46, pp. 77—82.

4. Vodolazska, O.A. and Petrenko, K.O. (2019), "Enterprise cash flows: management principles and methods", *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, vol. 6 (23), pp. 593—598. available at: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/23_2019/90.pdf (Accessed 30 Sept 2022).

5. Voronkova, T.Ie. (2017), "Financial strategy is in control system by an enterprise", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 11, available at: <http://www.economy-nayka.com.ua/?op=1&z=5910> (Accessed 30 Sept 2022).

6. Dobrovolska, O.V. and Basovska, O.S. (2011), "Formation of the method of factor analysis and indicators of financial stability in the system of strategic management of the enterprise", *Ahrosvit*, vol. 11, pp. 39-42, available at: <http://www.agrosvit.info/index.php?op=1&z=639&i=8> (Accessed 30 Sept 2022).

7. Dobrovolska, O.V., Kravchenko, M.V. and Danilenko, O.V. (2021), "Modern determinants of harmonization of labor markets and educational services", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 32, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/78> (Accessed 30 Sept 2022).

8. Dobrovolska, O.V. and Yakymchuk, Yu.M. (2021), "Formation of the system of financial management of cur-

rent assets of agricultural enterprise", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 11, available at: <http://www.economy-nayka.com.ua/?op=1&z=9561> (Accessed 30 Sept 2022).

9. Dombrovs'ka, S.O. (2018), "Strategic guidelines for capital structure management of the enterprise", *Derzhava ta rehiony. Serii: Ekonomika ta pidpriemnytstvo*, vol. 4, pp. 113—119.

10. Rohanova, H.O. and Yaryna, V.V. (2021), "Determination of the financial strategy of the enterprise of the confectionery industry as part of the analysis of its financial stability", *Biznes Inform*, vol. 2, pp. 286—292.

11. Romanyshyn, V.O. and Bernatska, A.O. (2020), "Financial strategy and its role in ensuring sustainable development of the enterprise", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 54—62.

12. Tymots, M.V. and Borovych, O.V. (2019), "Conceptual approaches to the formation of the company's financial strategy", *Naukovi visnyk Chernivetskoho universytetu, Ekonomika*, no. 809, pp. 34—38.

13. Yasynska, D.V. and Dobrovolska, O.V. (2021), "Diagnostics of the enterprise's financial condition during the crisis", *Ekonomichniy prostir*, vol. 166, pp. 81—84, available at: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/817> (Accessed 30 Sept 2022).

14. Chiz, L. Khotyeyeva, N. and Zadorozhna N. (2019), "The basis of port enterprise financial strategy", *Technology audit and production reserves*, vol. 5/4 (49), pp. 18—25, available at: <http://journals.urau.ua/tarp/article/view/181144/182251>

15. Katan, L. Dobrovolska, O. and Espejo, J.M.R. (2018), "Structural modeling of the financial support for the Ukrainian agrarian sector", *Investment management and financial innovations*, vol. 15, Iss. 3, pp. 199—211, available at: <https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/investment-management-and-financial-innovations/issue-290/structural-modeling-of-the-financial-support-for-the-ukrainian-agrarian-sector> (Accessed 30 Sept 2022).

16. Khalatur, S. Vinichenko, I. and Volovyk, D. (2021), "Development of modern business processes and outsourcing activities", *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 7 (3), pp. 195—202. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-3-195-202>.

17. Kolesnik, Y. Dobrovolska, O. Malyuta, I. Petrova, A. and Shulyak, S. (2019), "The investment model of fixed assets renovation in the agricultural industry: case of Ukraine", *Investment Management and Financial Innovations*, vol. 16 (4), pp. 229—239, available at: <https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/investment-management-and-financial-innovations/issue-334/the-investment-model-of-fixed-assets-renovation-in-the-agricultural-industry-case-of-ukraine> (Accessed 30 Sept 2022).

18. Vinichenko, I.I. Honcharenko, O.V. Khalatur, S.M. Sitkovska, A.O. Prus, Y.O. and Korchahina, V.H. (2020), "Innovation-investment platform of complex ensuring the economic security of enterprises of agrarian industry", *Rivista di studi sulla sostenibilita*, vol. 2, pp. 73—79, available at: <https://www.francoangeli.it/riviste/SchedaRivista.aspx?IDArticolo=68047&Tipo=Articolo%20PDF&idRivista=168> (Accessed 30 Sept 2022).

Стаття надійшла до редакції 12.10.2022 р.